

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs	PS 0281
Profesija	Mazizmēra kuģu vadītājs
Kvalifikācijas līmenis	2
Nodarbinātības apraksts	Mazizmēra kuģu vadītājs strādā uz dažādu tipu kuģiem ar bruto tonnāžu līdz 50 BT. Darbība saistīta ar kuģu vadītāja pienākumu pildīšanu jūrā un kuģim atrodoties ostās, kā to nosaka kuģošanas noteikumi Latvijas iekšējos un teritoriālajos ūdeņos. Izejot papildus zvejnieku apmācības kursus, var strādāt par zvejas kuģa vai laivas vadītāju uz zvejas kuģa vai laivas ar garumu līdz 24 m LR piekrastē un teritoriālajos ūdeņos.

Pienākumi un uzdevumi.

Pienākums	Uzdevumi
1. Sagatavot kuģi izešanai no ostas	1.1. Pārbaudīt navigācijas iekārtas; 1.2. Pārbaudīt navigācijas ugunis; 1.3. Pārbaudīt stūres iekārtu; 1.4. Pārbaudīt kuģa dzinējus; 1.5. Pārbaudīt kuģa dzinēju vadības iekārtu un degvielas krājumus; 1.6. Iedarbināt dzinējus; 1.7. Pārbaudīt kuģa svilpi un signāliekārtas; 1.8. Pārbaudīt kontroles lampas un navigācijas ugunis; 1.9. Pārbaudīt glābšanas aprīkojumu un tā atbilstību personāla skaitam; 1.10. Pārbaudīt logu tīrītājus; 1.11. Pacelt nepieciešamos kuģa karogus; 1.12. Pārbaudīt kuģa sakaru iekārtas.
2. Izvadīt kuģi no ostas	2.1. Atslēgt elektrības piegādi kuģim no krasta; 2.2. Novākt kuģa trapu; 2.3. Attauvot kuģi no piestātnes; 2.4. Manevrēt piestātnes tuvumā; 2.5. Kontrolēt kuģa atrašanās vietu.
3. Vadīt kuģi piekrastes tuvumā	3.1. Stūrēt kuģi; 3.2. Vadīt kuģa dzinējus; 3.3. Izmainīties ar citiem kuģiem; 3.4. Kontrolēt kuģa atrašanās vietu; 3.5. Attēlot kuģa atrašanās vietu uz navigācijas kartes; 3.6. Kontrolēt kuģa ātrumu; 3.7. Kontrolēt dziļumu zem kuģa ķīļa; 3.8. Analizēt meteoroloģisko informāciju; 3.9. Identificēt krasta ugunis, bākas, bojas, stoderes un krasta līnijas profilu.
4. Izmantot enkuru	4.1. Izvēlēties enkurošanās vietu; 4.2. Aprēķināt enkurķēdes vai enkura troses garumu; 4.3. Manevrēt kuģi enkurošanās vietā; 4.4. Izlaist enkuru; 4.5. Nostiprināt enkura ķēdi; 4.6. Pārbaudīt vai kuģis droši stāv uz enkura.
5. Ievadīt kuģi ostā	5.1. Manevrēt kuģi uz kuģu ceļa; 5.2. Pietauvot kuģi pie piestātnes; 5.3. Pieslēgt elektrības piegādi no krasta; 5.4. Apstādināt kuģa dzinējus; 5.5. Izslēgt kuģa navigācijas iekārtas; 5.6. Ieslēgt klāja apgaismojumu; 5.7. Uztādīt kuģa trapu; 5.8. Kontrolēt apmeklētāju atrašanos uz kuģa.
6. Papildināt kuģa degvielas un eļļas krājumus	6.1. Sagatavot ugunsdzēsšanas posteni; 6.2. Pievienot degvielas vai eļļas šļūteni; 6.3. Nodrošināt degvielas un eļļas uzņemšanas operāciju un apkārtējās vides nepārtrauktu novērošanu; 6.4. Pieņemt degvielu un eļļu.

7. Atbrīvoties no atkritumiem	7.1. Sašķirot kuģa atkritumus; 7.2. Nepieļaut atkritumu izmešanu jūrā, ostu akvatorijās vai citās ūdenstilpnēs; 7.3. Nodot kuģa atkritumus krastā atkritumu pieņemšanas vietā;
8. Reaģēt avārijas situācijās	8.1. Organizēt ekipāžas darbību; 8.2. Izplatīt informāciju par avārijas situāciju un tās raksturu un nepieciešamo palīdzību; 8.3. Pielietot ugunsdzēsamo aprīkojumu un iekārtas atbilstoši ugunsgrēka raksturam; 8.4. Sniegt pirmo palīdzību; 8.5. Sagatavot glābšanas līdzekļus.
9. Uzturēt radio sakarus	9.1. Informēt ostas kuģu satiksmes dienestu; 9.2. Nosūtīt radio ziņojumus; 9.3. Saņemt radio ziņojumus; 9.4. Saņemt meteoroloģisko informāciju; 9.5. Saņemt navigācijas brīdinājumus; 9.6. Uztvert briesmu signālus.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- Darbs veicams komandā, patstāvīgi
- Fizikālie – troksnis, vibrācija, temperatūras maiņa, mitrums
- Ķīmiskie – darbs ar krāsām, degvielu, eļļu, un citām ķīmiskām vielām

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

- Atbildības sajūta par kuģa, un cilvēku drošību
- Standarts redzei un dzirdei, saskaņā ar MK noteikumiem Nr.374 (08.07.2003)
- Laba fiziskā un psiholoģiskā sagatavotība

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Orientēties kuģa telpās un avārijas izejās; • Aktivizēt avārijas signalizāciju; • Pielietot iekšējo sakaru sistēmas; • Izmantot kuģa glābšanas līdzekļus; • Izmantot kuģa ugunsdzēsamos līdzekļus; • Sniegt elementāro pirmo palīdzību; • Ievērot darba drošības noteikumus; • Atbrīvoties no atkritumiem saskaņā ar MARPOL prasībām. 	<ul style="list-style-type: none"> • Noteikt kuģa vietu; • Noteikt kuģa ātrumu; • Mērīt noiето attālumu; • Lietot jūras navigācijas kartes un citas navigācijas publikācijas; • Strādāt ar kuģa navigācijas līdzekļiem; • Strādāt ar kuģa meteoroloģiskajiem instrumentiem; • Veikt dziļumu mērījumus; • Nolasīt kompasu rādījumu; • Pārslēgt kuģa stūri no rokas stūrēšanas uz autopilotu un otrādi; • Stūrēt kuģi pēc žiro kompasu; • Stūrēt kuģi pēc magnētiskā kompasu; • Stūrēt kuģi avārijas stūrēšanas režīmā; • Pielietot briesmu un avārijas signālus; • Organizēt sardzi uz kuģa; • Vadīt kuģi dažādos apstākļos; • Izmainīties ar citiem kuģiem; • Pietauvot kuģi pie piestātnes; • Attauvot kuģi no piestātnes; • Nostāties ar kuģi uz enkura; • Noņemties no enkura; • Veikt vizuālo signalizāciju; • Sagatavot kuģa dzinēju iedarbināšanai; • Iedarbināt kuģa dzinējus; • Apstādināt kuģa dzinējus; • Veikt kuģa dzinēju apkopes; • Apkalpot kuģa elektroiekārtas; • Pielietot kuģa iekšējo sakaru sistēmas; • Strādāt ar kuģa radio iekārtām. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizēt savu darba vietu; • Strādāt patstāvīgi un komandā; • Komunicēties ar citiem ekipāžas locekļiem; • Informēt par problēmu situācijām; • Ievērot profesionālās ētikas principus. • Saprast un izpildīt pavēles; • Uzturēt harmoniskas attiecības ar citiem jūrnikiem.

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Navigācijas pamatjēdzieni un definīcijas			X
Bākas un ugunis, to raksturojumi		X	
Bojas, stoderes, to raksturojumi un sistēmas		X	
Navigācijas karte			X
Meteoroloģiskās informācijas avoti			X
Meteoroloģiskās informācijas analīze		X	
Kuģa magnētiskais kompass			X
Kuģa žiro kompass			X
Kuģa stūres iekārta			X
Kuģa ātruma mērīšanas iekārtas			X
Dziļuma mērīšanas iekārtas			X
Kuģa navigācijas sistēmas (GPS)			X
Sardzes organizācija uz kuģa			X
Starptautiskie noteikumi par kuģu sadursmju novēršanu (COLREG-72)			X
Kuģošanas noteikumi Latvijas Republikas iekšējos un teritoriālajos ūdeņos un ostu akvatorijās			X
Kuģu vadīšana un manevrēšana dažādos apstākļos			X
Vizuālā signalizācija, Starptautiskais karogu kodekss			X
Kuģa tauvošanās iekārta			X
Kuģa enkuru iekārta			X
Kuģa uzbūve un stiprība, terminoloģija		X	
Kuģa obligātais aprīkojums			X
Kuģa noturība un kuģa peldamība		X	
Mazizmēra kuģu dzinēji			X
Kuģa elektroiekārtas			X
Kuģa iekšējo sakaru sistēmas			X
Kuģa glābšanas līdzekļi*			X
Kuģa ugunsdzēsšanas līdzekļi un sistēmas*			X
Elementārā pirmā palīdzība*			X
Darbības, kas jāveic gadījumā "Cilvēks aiz borta"			X
Glābšanas operācijas jūrā		X	
Briesmu un avārijas signāli			X
Kuģa sakaru iekārtas**			X
Vides aizsardzība		X	
Darba aizsardzības likumdošana			X
Darba drošības noteikumi			X
Darba devēja un darba ņēmēja tiesības un pienākumi		X	

Piezīmes: * Minētās zināšanas iekļautas apmācību programmā *Paraugkurss drošībā*
 ** Minētās zināšanas iekļautas apmācību programmā *Radiotelefonijas operatora apmācības kurss*

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

Andris Benefelds - Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistra sertificēšanas daļas vadītājs

Andris Raņķevics – Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistra vadītāja vietnieks.

Zintis Valters - Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistra konvencionālās daļas vadītājs, vecākais stūrmanis uz kuģiem ar 3000BT un lielākiem, SIA „Candia Baltica”

Svetlana Ševcova – Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistra konvencionālās daļas vecākā inspektore

Genādijs Ostapenko - Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistra konvencionālās daļas vecākais inspektors.

Profesijas standarta eksperti:

Ādolfs Zagantis – sertificēts vērtētājs, SIA „Kuģu menedžments” izpilddirektora vietnieks, kruinga departamenta menedžeris;

Artūrs Brokovskis-Vaivods - sertificēts vērtētājs, Latvijas Jūras administrācijas direktora vietnieks.